

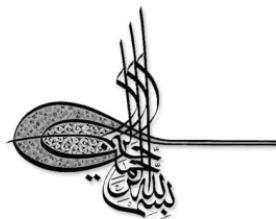
101

стъпки в
образованието и
възпитанието

Осман Нури ТОПБАШ

София 1441 / 2020

© 101 стъпки в образованието и възпитанието

© Осман Нури Топбаш, автор

Айдън Умер, Сурай Мустафа, преводач

Н. Юмерова, редактор

© Главно мюфтийство, 2020 / 1441 по хиджра

Всички права на български език запазени.

1000 София, ул . „Братя Миладинови” №27

Тел.: 02/981 60 01 Факс: 02/980 30 58

www.grandmufti.bg

ISBN: 978-619-7406-03-0

Цитатите от Свещения Коран са от изданието Теофанов,
Цветан. Превод на Свещения Коран. С., 1999.

МЮСЮЛМАНСКО ИЗПОВЕДАНИЕ

Главно мюфтийство

101 стъпки ѩ образование и ѩвзпитание

Осман Нури ТОПБАШ

Цитати от най-прекрасното слово -
СВЕЩЕНИЯ КОРАН:

„И чрез онова, което Аллах ти е дал, се стреми към отвъдния дом, и не забравяй своя дял от земния живот, и върши добро, както Аллах ти е сторил добро! И не се стреми към развала по земята! Аллах не обича сеещите развала.”

(ел-Касас, 77)

„После ще бъдете питани в този Ден за благата.“ (Текясур, 8)

1

Възпитанието започва още в утробата на майката. Първият възпитател на човека – е майката.

2

Децата са поверени от Аллах Теаля на родителите, възпитателите и учителите, чиято отговорност е да ги украсят с добро възпитание.

3

Най-прекрасното наследство което
могат да завещаят родителите на децата
си е: добро възпитание, висок морал и
принципи. А пътят към постигането на
тези качества в характера на человека е:
доброто образование.

4

Сред всички живи същества човекът най-вече се нуждае от образование. Най-висшето изкуство в живота е да възпиташ човек. Аллах Всемогъщия изпрати пророците като най-добрите човешки възпитатели. Тоест, възпитанието е техният занаят.

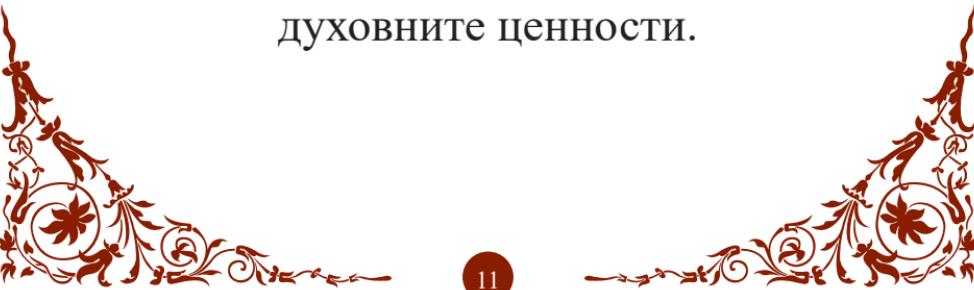
5

Възпитателят не е този който предава само знания на ученика, а е човекът който посява първите зрънца на доверието, стреми се да обогатява знанието на ученика, изразявайки се мъдро – мислейки, сформира правилата за етика в своя ученик. Това означава, че целта на всеки възпитател е да събуди – съвестта в ученика.

6

За да възпиташ едно дете не е достатъчно
да осигуриш само прехраната и
убежището му, а да се погрижиш за
научното му развитие и да го запознаеш с
духовните ценности.

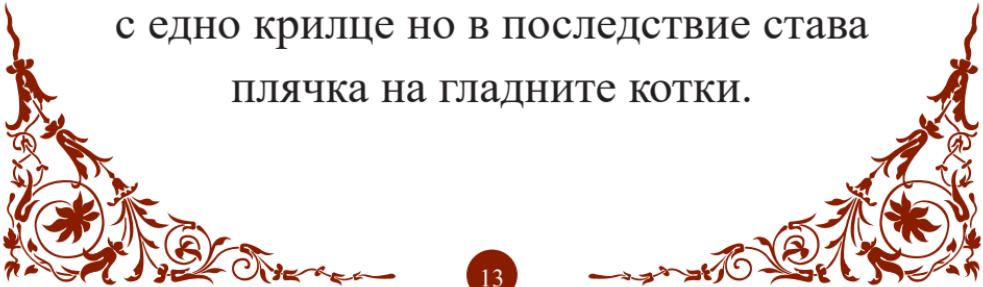
7

Задължението на всеки учител е да допринесе за развитието на добрият нрав (характер), наставлявайки ученика си да бъде отзивчив (мил) с околните, да събуди интереса му не само към земният живот, а да го насърчава към духовно извисяване и мъдрост.

8

Възпитание лишено от духовност е недостатъчно. Необходимо е да има хармония между материалното и духовното. Ако ли не, човек ще заприлича на птичка, която се опитва да полети с едно крилце но в последствие става плячка на гладните котки.

9

Всяко същество, което не може да се адаптира към времето в което живее е обречено на изчезване. Али (р.а.) ни наставлява по следния начин:

„Възпитавайте децата си не според времето което живеете, а за времето и обстоятелствата (промените) които ще настъпят.“

10

Нация, сред която има поне шепа добре
възпитани и всеотдайни хора, е победител.
В противен случай този народ винаги ще
бъде победен.

11

За да прозрете бъдещето на един народ не е нужно чудо. Достатъчно е да опознаете техните деца и младежи. Ако те изразходват енергията си във вършене на праведни дела, то тях ги очаква светло бъдеще. Обаче, ако младото (подрастващото) поколение, пропилява времето си с незначителни неща, то тези млади хора са от губещите, не осъзнали ценността на младостта.

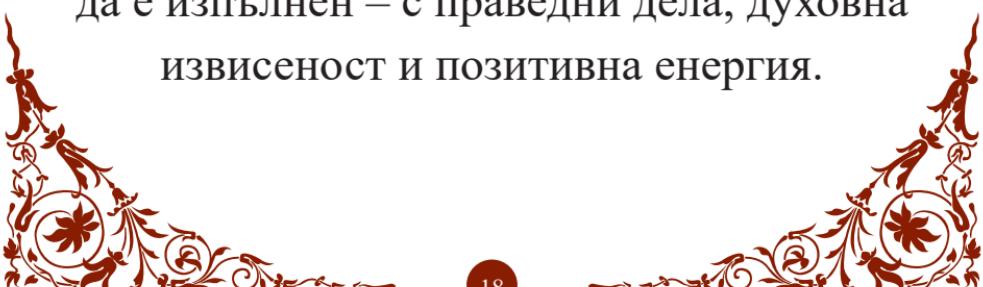
12

Капиталът търси най-продуктивната
област за инвестиране. А образованието
е най-важното поле за инвестиция.
Най-печелившият влог за бъдещето е в
образованието на качествени младежи
поставили за себе си идеални
цели в живота.

13

Възпитателят трябва да бъде пример за поведение – с възпитателен характер, за младото поколение. От сърцето му да блика милост и състрадание, а живота му да е изпълнен – с праведни дела, духовна извисеност и позитивна енергия.

14

Човек, чиито думи не съвпадат с делата
му, не биха могли да повлияят на
околните. Във връзка с това Зия Паша
казва следното: „*Делата са огледалото на
човек, а не думите.*“

15

Възпитателят преди да наставлява и съветва околните, първо трябва да притежава тези качества и да бъде тихен образец (пример).

16

Възпитателят трябва да излъчва позитивна енергия около себе си. В този случай дори поведението на животните е поучително: Кокошката, когато се грижи за своите пилета, ги закриля с крилата си.

Змията отглежда малките си с поглед. А скорпионът носи малките си на гърба. Ако дори животните се държат така, как трябва да действа човек?

17

Там, където няма доверие,
е невъзможно да се даде качествено
образование. Преди всичко възпитателят
трябва да демонстрира постоянен
характер. Защото хората се възхищават
на силна воля, сериозни и образцови
личности и ги следват.

18

Масите се оформят според лидерите.

“Епохата на благополучието” бе оформена с печата на духовността на пророка Мухаммед (с.а.с.). Най-ярък пример за този период са Асхабъ Суффа. Един от учениците на Суффа - Абдуллах ибн Месуд, описва състоянието, което са достигнали чрез възпитанието на пророка: „*Hие чувахме “зикира” на залаците, които прегълъщахме.*“

Най-важният метод за възпитание на нашия Пророк беше беседата (сохбет), тъй като чрез него се осъществява духовна връзка. По време на сохбета, в зависимост от нуждите на събеседниците, възниква специално духовно състояние, до известна степен разговорът се превръща в рецепт, изписана на публиката.

20

Наставникът винаги трябва да знае и да има предвид, че всеки от поверените му ученици може да бъде един от гениалните хора, които в бъдеще ще променят света.

За да даде качествено образование, учителят не трябва да пренебрегва собственото си развитие. Той трябва да бъде в постоянно стремеж към самоусъвършенстване. В противен случай много способности и умения на ученици могат да изчезнат поради недостатъчния професионализъм на учителя.

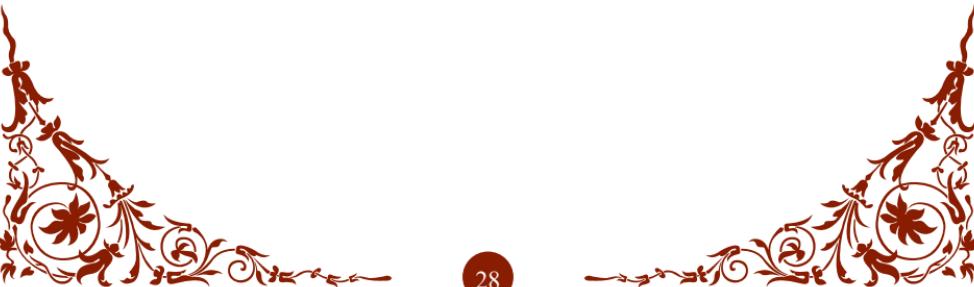
22

Качественото поколение са плодовете на труда, които се появяват само благодарение на професионалните преподаватели, базирани на науката и морала. А учениците на неспособни и неквалифицирани учители, съответно, ще бъдат недоразвити и невежи.

23

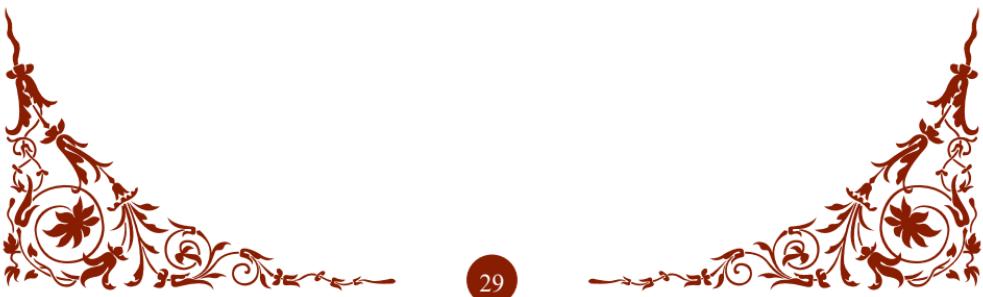
Ако искаме перфектен ученик, трябва да
сме перфектни учители-възпитатели.

24

Визитката на майстора е качествената
работка. А качеството на учителя се
оценява от неговите възпитаници.

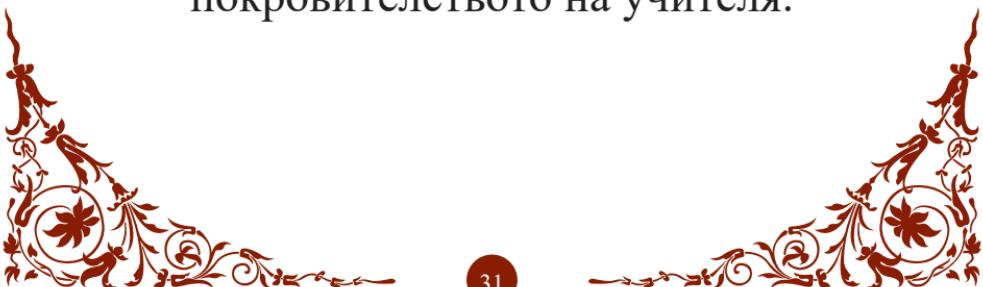
25

Отговорността на учителя е да бъде винаги подгoten. Не подготвеният учител губи ценното време на учениците.

26

Пастирът е отговорен за своето стадо.
Ако някое агне счупи крака си, тогава той
трябва да го носи на ръце.
Така и учениците са под закрилата и
покровителството на учителя.

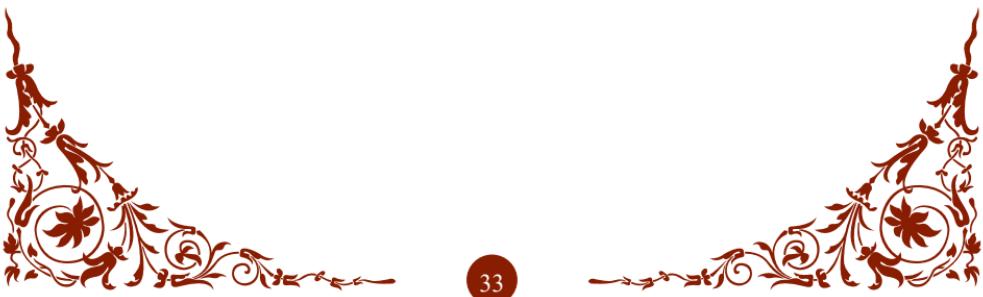
27

Всеки един човек иска да бъде изслушан и разбран. Учителят, не трябва да се отнася безотговорно към проблемите на учениците си, а трябва да ги изслушва с внимание и да им помогне при разрешаването, наставляйки ги с мъдри съвети.

28

Учителят трябва да се отнася сериозно
с учениците си, да ги цени така че те да
почувстват това отношение.

29

Учител, който влияе отрицателно на своя ученик, и превръща неговите големи способности в минимални той ще е отговорен пред Аллах.

30

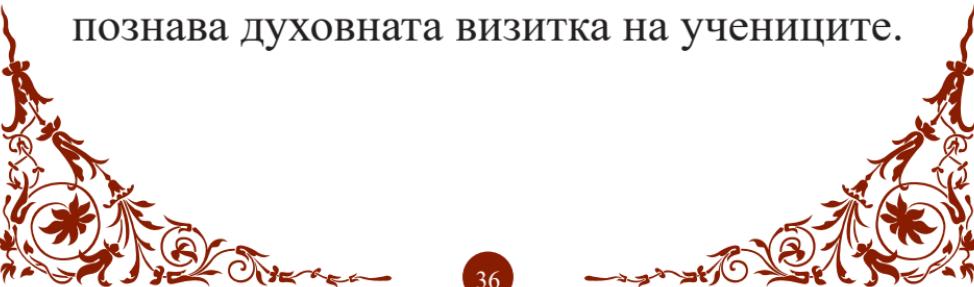
Учителят трябва да познава
характера на своите ученици много добре,
за да намери път към душата им.

31

Тъй като има много различни характери и човешки качества, методи или инструкции, които са от полза за един ученик, могат да навредят на друг.

Следователно учителят трябва добре да познава духовната визитка на учениците.

32

За да развие способностите, присъщи на учениците в правилната посока, възпитателят, трябва добре да познава характера и наклонностите на своите ученици точно като броеницата си, която винаги държи в ръка.

Живеем във време, в което хората несъзнателно пропиляват живота си, като дънери, плаващи в кални потоци.

Тъжното е, че много реки, които биха могли да дадат живот на земите, които стоят на пътя им, за съжаление се вливат в канализационната яма защото не са били правилно насочени от компетентни хора.

34

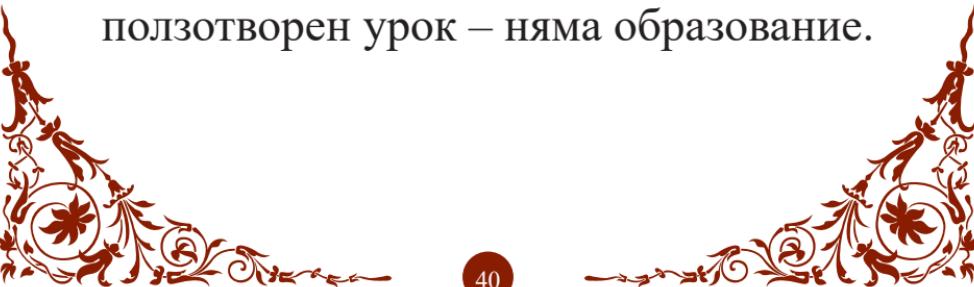
Учителят трябва да бъде добронамерен,
справедлив и милосърден към учениците
си. Не трябва за им възлага задължения
непосилни за тях.

35

Учителят трябва да бъде справедлив към всички ученици в класа. Клас в който цари несправедливост, няма спокойствие. А там където липсва спокойствие, няма ползотворен урок, и там където няма ползотворен урок – няма образование.

36

Преподавателят трябва да знае, че справедливото отношение към учениците не е да се отнасяш еднакво/равно към всички а да дадеш полагащото се на всеки по отделно.

Заедно с това трябва да избягва всякакъв вид действия нарушащи справедливостта.

37

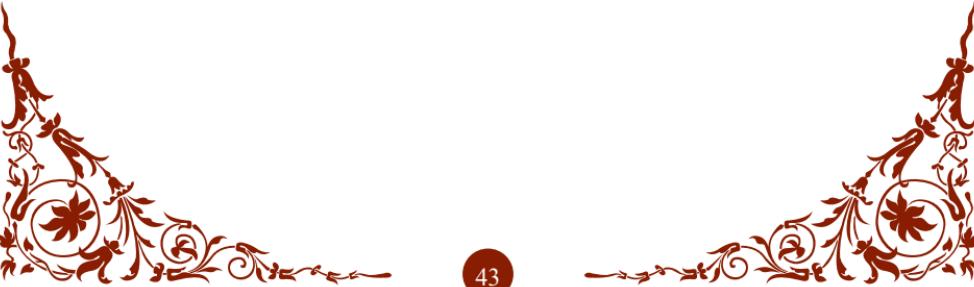
Учителят трябва да бъде
справедлив по всяко време и навсякъде,
не само когато взема решение.

38

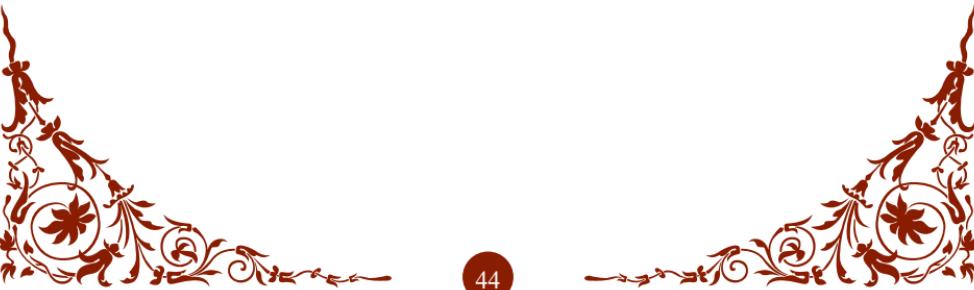
За да е ползотворен урока,
учителят трябва да направи план
съобразен с нивото на класа, и с
материалите по темата.

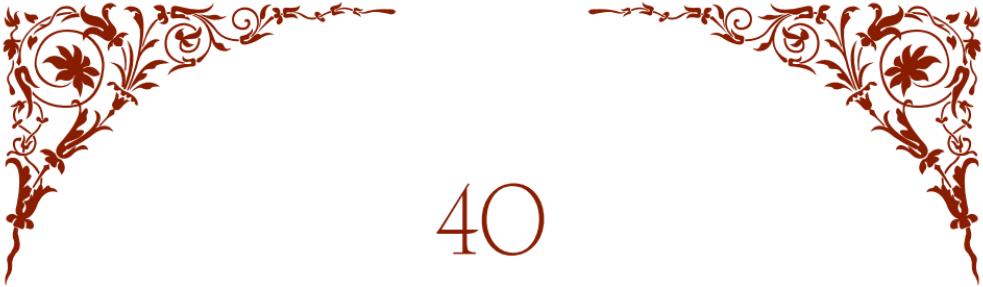

39

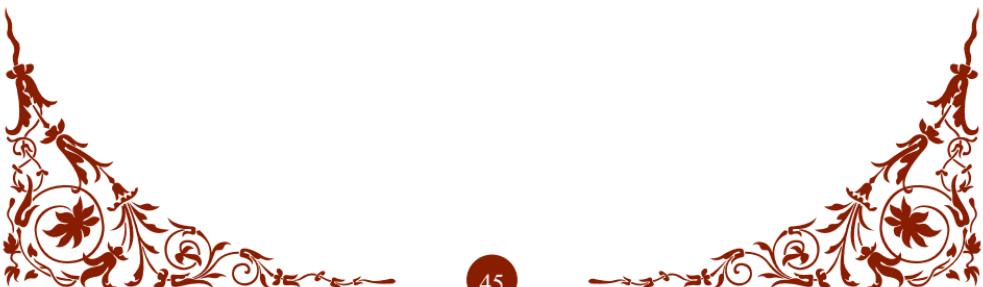
Учител, който работи по план-програма, може да види до къде е стигнал, какво е предал и какви резултати са постигнати.

40

Учителят, когато подготвя план-програма за урока, трябва да обмисли много добре и прецени точно къде и кога да приложи подходящите методи на преподаване.

41

Учителят трябва да знае, че задачата му е не само да предава знания, а когато планира урока си да въведе такива моменти, които да привлечат вниманието на учениците и да събуди у тях интерес. Обяснението на урока, позовавайки се на примери от живота, както и използването на интерактивни методи на обучение ще осъществи живия контакт с учениците.

42

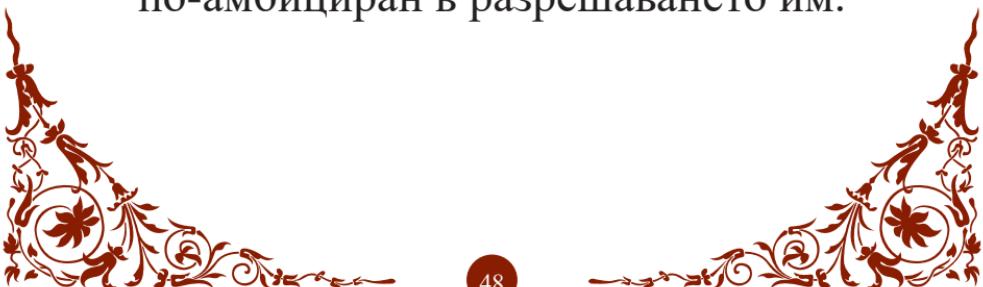
Ключът към успеха в образованието
и възпитанието е: търпението,
постоянството и всеотдайността.

43

Учителят, не трябва да се предава пред трудностите с които се сблъсква. Напротив трудностите трябва да го стимулират повече да бъде по-активен, по-упорит и по-амбициран в разрешаването им.

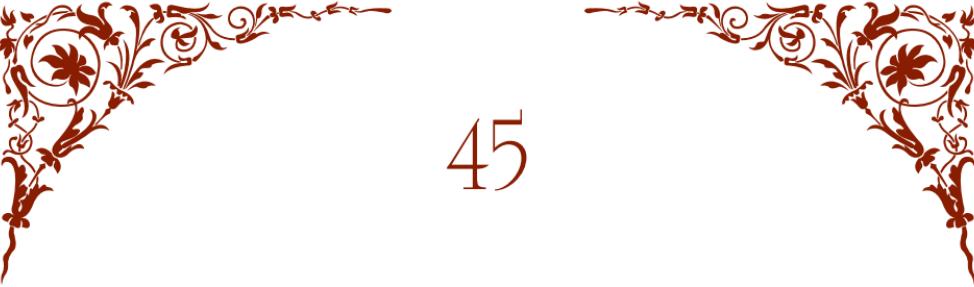

44

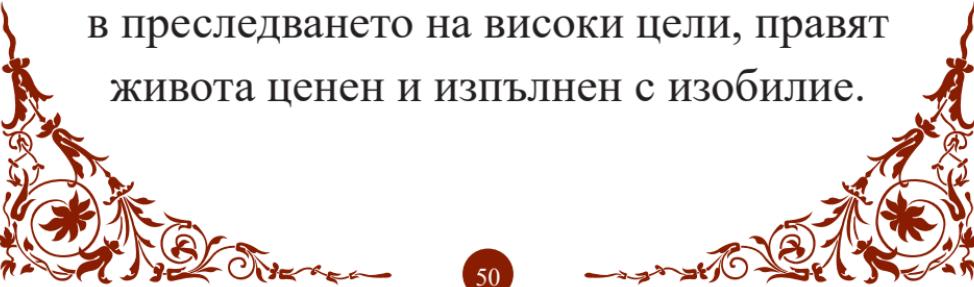
Учителят никога не трябва да изпада в отчаяние, безгрижност и летаргия, въпреки всички слабости и невъзможности.

45

Не трябва да забравяме, че животворната вода, която е еликсир на вечно щастие за сърцата, обикновено е скрита в моменти на трудност и изпитание. Тъй като старанието и всеотдайността, проявени в преследването на високи цели, правят живота ценен и изпълнен с изобилие.

46

Образованието не е мимолетно увлечение.

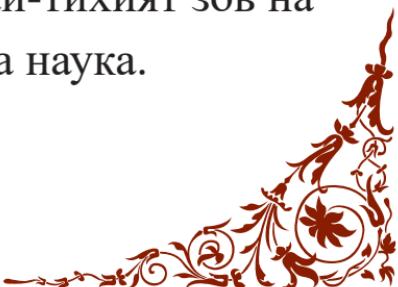
То е свещено задължение, което трява да се изпълнява с любов и ентузиазъм до последния дъх. Следователно учителят трява да се храни с търпение и Аллах да бъде негова опора.

47

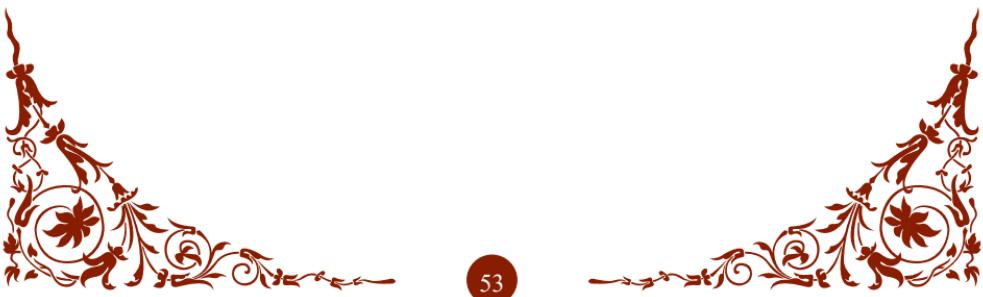
Учителят е човек, който независимо от обстоятелствата и средата в която се намира, пази искреността на вярата в сърцето си, от материални и земни облаги, и е в състояние да чуе най-тихият зов на сърдата жадни за наука.

48

Учителят трябва да открие баланса между отговорността към семейството и родителите си и дълга към всеотдайната работа с учениците.

49

Учителят не тряба да се разстройва от липсата на материални облаги и също така не бива да се възгордява в случай на придобиване на светски ценности.

50

Учителят трябва да решава възникналите проблеми, а не да ги създава. Вместо безделни приказки и търсене на недостатъци, той трябва да се отнася към случващото се мъдро и позитивно.

51

Учителят е този който отстранява проблемите не с празни приказки и критики, а е оптимист, който подхожда с най-правилният метод към тях.

За недоразуменията в работата си,
учителят не трябва да обвинява другите,
а да се опита да погледне и да потърси и
вината в себе си.

На оплакванията на учителя „какво
мога да направя, няма способност, лоши
времена, никой не идва!“, Всевишния
Аллах отговаря със смокинята, която
разцепва каменната стена и да своите
плодове.

54

Обучението е изкуството да забравяш
оплакванията пред трудностите. Там,
където започват нетърпимостта и
оплакването, образованието свършва.

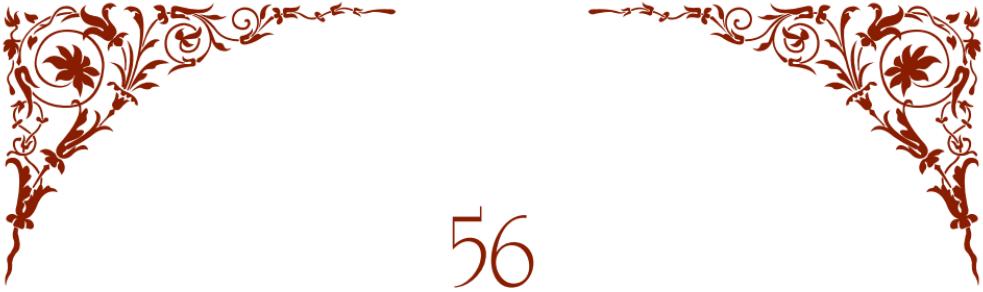

55

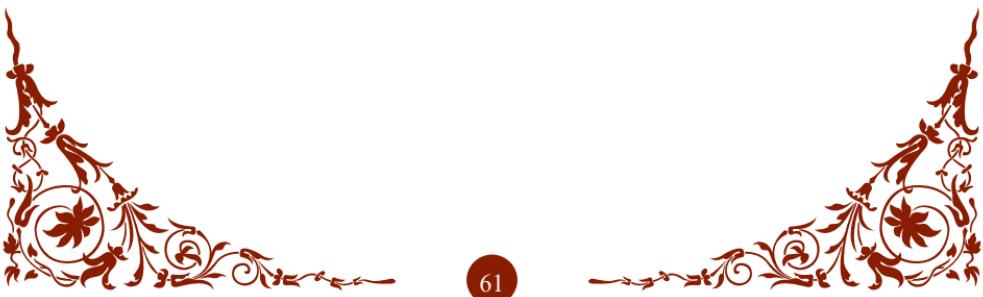
Учителят търси постоянно възможности
за услуга на хората а не чака те да го
намерят.

56

Семената на знанието посято с
ентусиазъм и възторженост, ще бъдат
бъдещите вековни чинари.

57

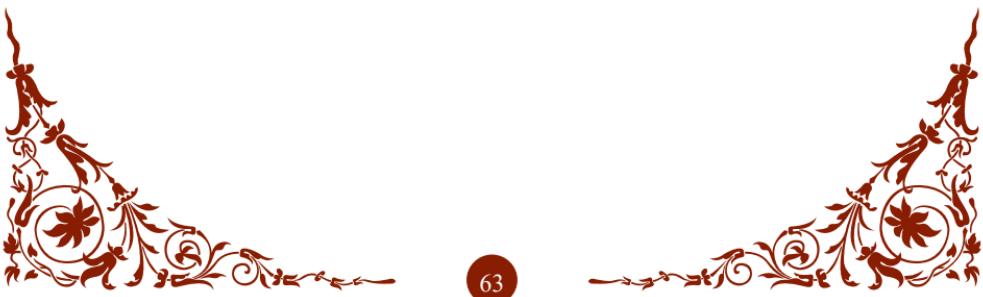
Науката засяна с ентузиазъм и вълнение,
е причината да поникнат бъдещите
вековни чинари.

58

Учителят трябва добре да познава и притежава етичните правила, и да се стреми да ги спазва.

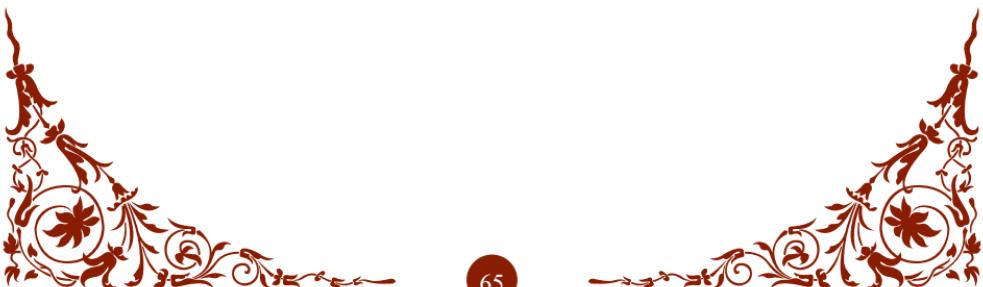
59

Учителят с благ характер и добро сърце, трябва да изпълнява дълга си с въодушевление и ентузиазъм, както изпълнява ибадетите си. Той не трябва да обижда и да се обижда. И не трябва да забравя, че Всевишният Аллах (дж.дж.) гледа в сърцата на хората.

60

Учителят трябва да има мярка, дори
когато се шегува с хората около себе си,
той трябва да е деликатен и учтив.

Учителят не трябва да бърка искреността
с безцеременността, скромността
с унижението, сериозността с
високомерието!

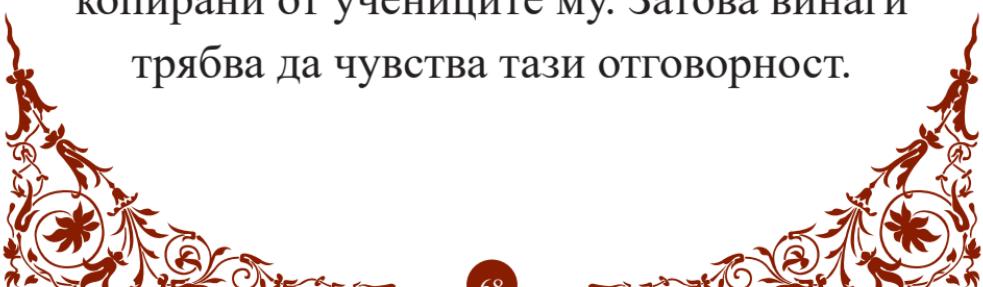
62

Учителят във всеки етап от живота си, особено в класната стая трябва да бъде пример за подражание. Той не трябва да забравя факта, че всяка една изречена дума, и всяко негово действие са като градивни елементи, които оформят личността на ученика.

63

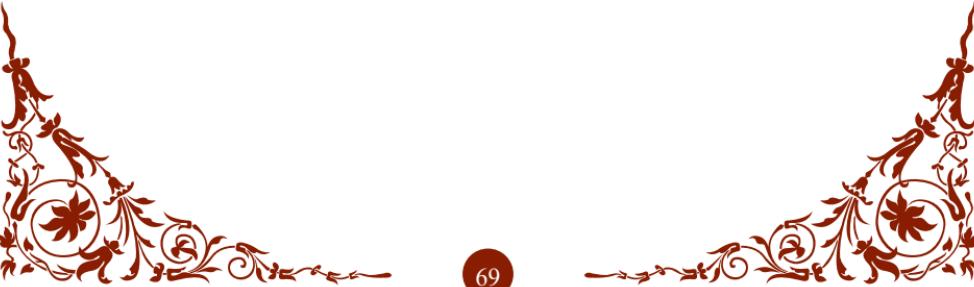
Учителят не трябва да забравя, че образованието в същото време е прехвърляне и на духовен статус и недостатъците, които притежава могат да копирани от учениците му. Затова винаги трябва да чувства тази отговорност.

64

Учителят, прощава на учениците си,
стремейки се да достигне степента
на човек заслужил оправданието на
Всевишния Аллах.

65

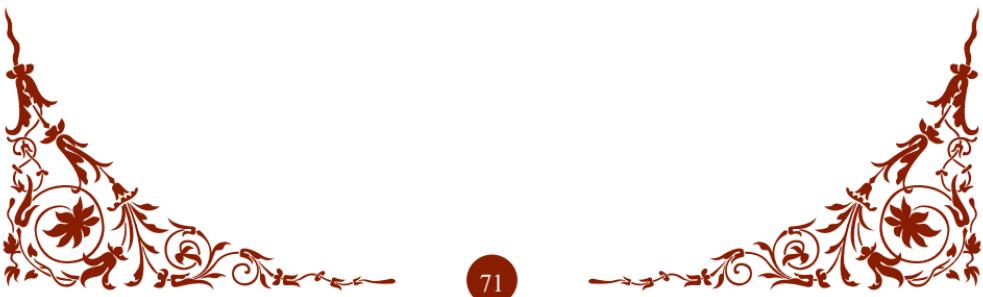
Всеки има нужда от добро отношение и внимание. Доброто отношение към другите намалява враждебното отношение на враговете и увеличава любовта и доверието на приятели и роднини.

66

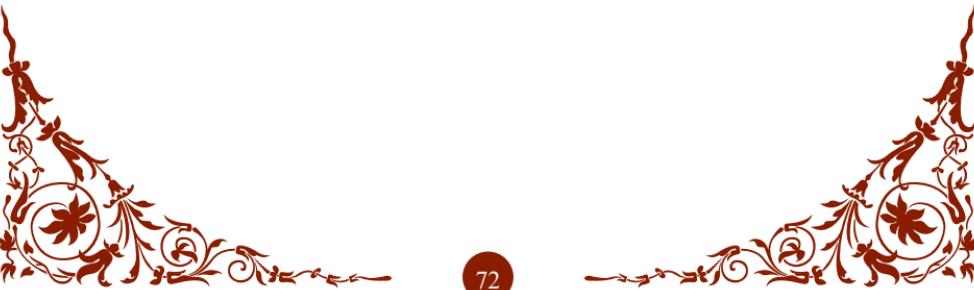
Възпитанието на човек не позволява
грубост, обиди и жестокост.

67

Бруталното отношение на учителя към учениците в името на дисциплината не може да бъде оправдано.

68

Крайната строгост – поражда омраза.

Крайната снизходителност оронва
авторитета. Успехът се крие в баланса
между тях.

69

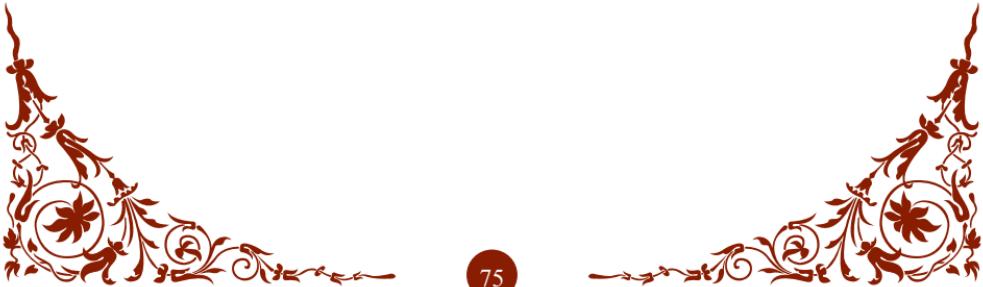
Учителят трябва да говори мило и красиво
и само добро, тъй като никой не харесва
грубостта. Най-добрият начин за достъп
до сърцата на хората е сладката реч,
нежността и смирението.

70

Както психически нестабилен пилот няма да бъде разрешен да лети, така и гневен учител, който е в лошо настроение, не трябва да бъде допускан да преподава.

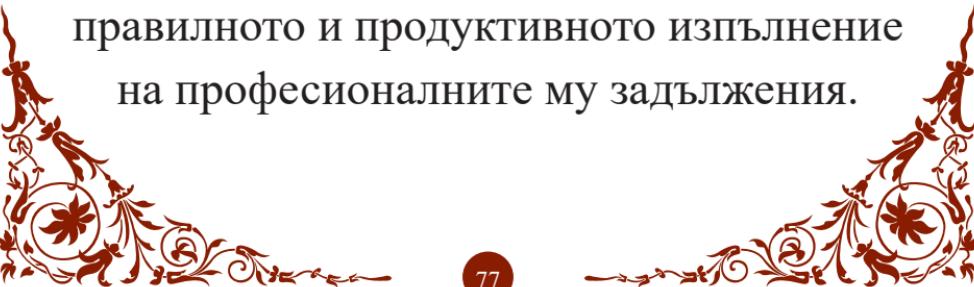

Учителят трябва да дава инструкциите,
наставленията и обучението си със
спокоен тон, той не трябва да забравя,
че поведението, което може да обиди
събеседниците му, е неговата слабост на
личността.

72

Човек е постоянно под въздействието на чувствата и емоциите си. Той мисли и взима решения въз основа на тях. От тази гледна точка, учителят винаги трябва да разчита на съвети, които ще му осигурят правилното и продуктивното изпълнение на професионалните му задължения.

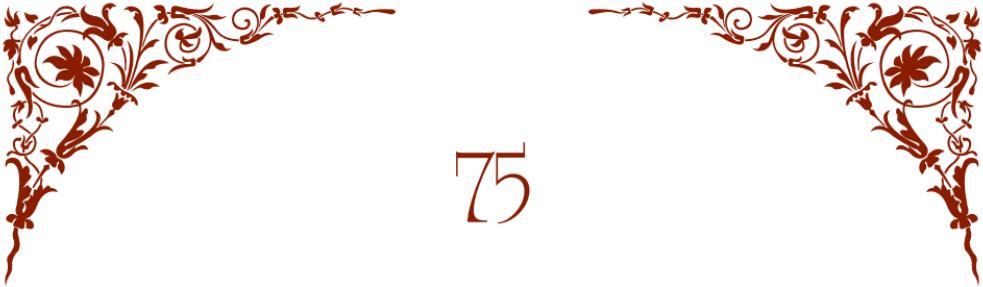

73

Влиянието на учителя с добро сърце и духовна извисеност, е като полъх от ароматни градини с цветя, които носят пролетна свежест в душите на хората.

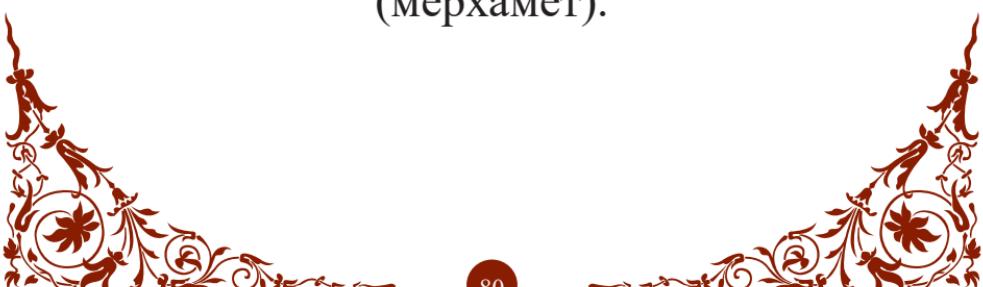

Светът може да се превърне в рай
(дженнет) благодарение на три неща:
проявление на милост с ръце, език и
сърце...

75

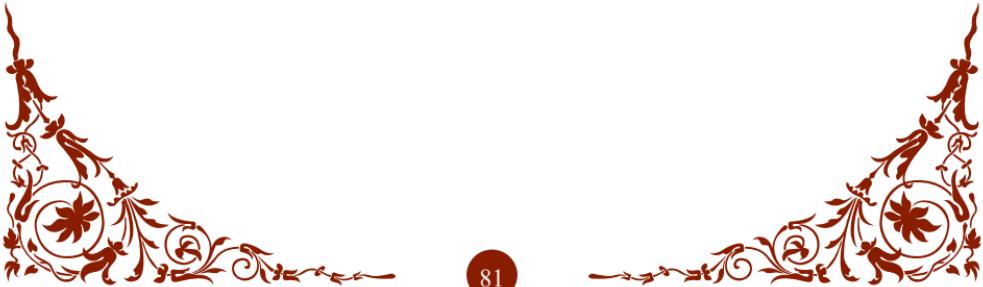
За да получат вечно спасение, духовно съвършените сърца търсят хора, които могат да бъдат спасени чрез образование (тербие), служене (хизмет) и милост (мерхамет).

76

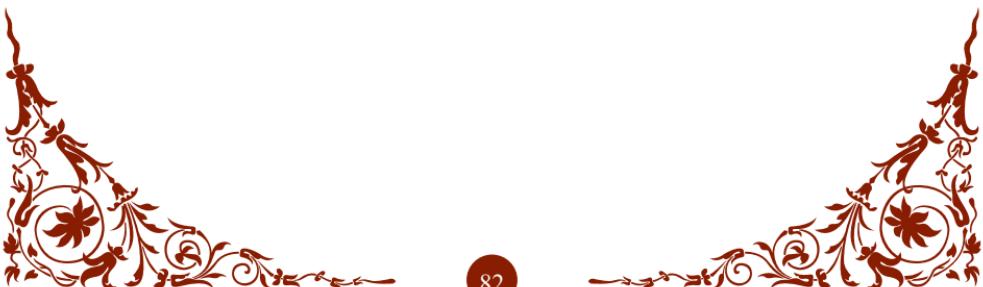
Истинското завоевание е покоряването на сърцата. Това е награда само за онези, които успяват да отворят сърцата си и да ги превърнат в седалище за хората.

77

Примерният учител е специалист по душа. Той е лечител на души, който ги ваксинира с вечен живот.

78

Душата на учителя, трябва да е отворена
към всички създания на Всевишния Аллах
и да бъде като център за духовен релакс.

Желанието и усърдието, разрешават всеки един проблем. Човек на който можем да помогнем за разрешаването на проблемите му, печелим неговото приятелство. Ние печелим награда за всеки човек на който сме успели да помогнем, и губим за всеки който сме пренебрегнали.

80

Всеотдайността е мярка за обич. Нищо не значат думите, без праведни дела. Хз. Мевляна казва: „*Не бъди посмешище на думите си!*“ доказателството за любовта изисква всеотдайност.

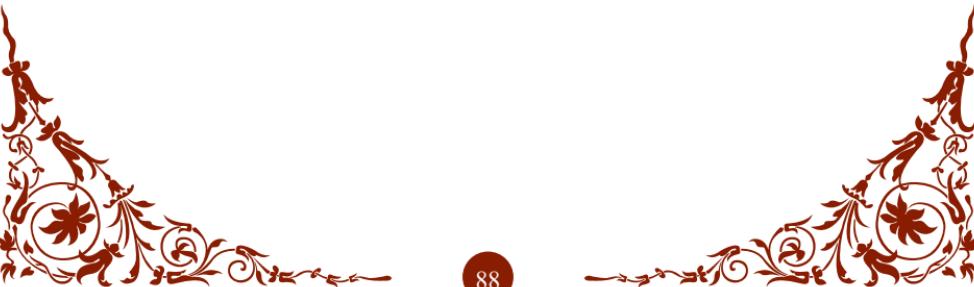
Учителят трябва да споделя всички радости и скърби на своите ученици и да бъде като техен приятел и брат. Той трябва да знае духовния език на приятелството и братството.

Задачата на учителя е не да търси
прегрешенията и слабостите в учениците
си, а да се опитва и да промени тези
слабости.

83

За доброто (качественото) образование е задължителна всеотдайна връзка, изразена с обич между преподавател и ученик.

Любовта на учениците към учителя поражда интерес към онези неща, които преподава. Любезния и добрия подходът на учителя към учениците му дава възможност да предаде посланията си, не по рационален а по сърдечен начин.

Обичта на учениците към учителя,
увеличава интереса към им към урока.
Обичта и доброто отношение на учителя
към учениците при преподаването на
учебният материал е като път, който
преминава през техните сърца.

86

Учителят, с влизането си в класната стая трябва да изпитва чувството, всякаш че посещава свещено място. Най-добрите методи за един учител са обичта и доброто отношение към учениците.

87

Научната информация (илим), която не е достигнала до сърцето, не може да се превърне в познание (ирфан).

Учителите въздействат върху най-важни органи на учениците като сърцето и ума. По този начин оформят техния мироглед.

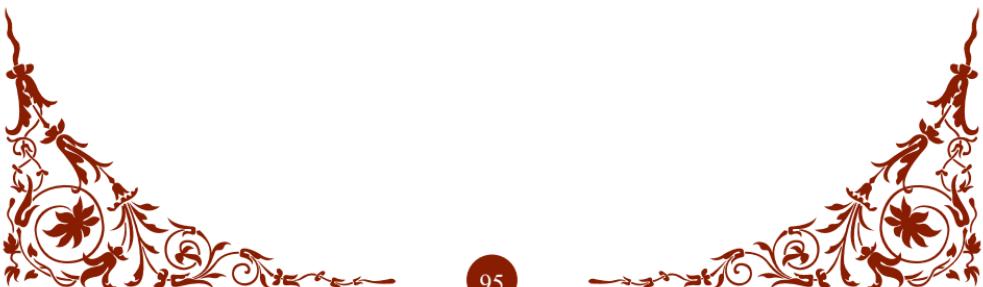
Следователно учителите могат да се нарекат - “архитекти на бъдещето.”

Науката и познанието (илим и ирфан) могат да въздействат върху някого, само когато са предадени от едно изпълнено с богообоязън сърце. Човек, който е на това ниво, предава знанията на учениците с много обич. А знанието посято с такава обич е вечно.

90

Човек, за да бъде възпитател, трябва да притежава чувство за състрадание и милосърдие.

Ученика, тряба да се лекува със
състрадание и милосърдие, като ранена
птичка. Защото най-ефикасните лекарства
за душата са обичта и духовната подкрепа.

92

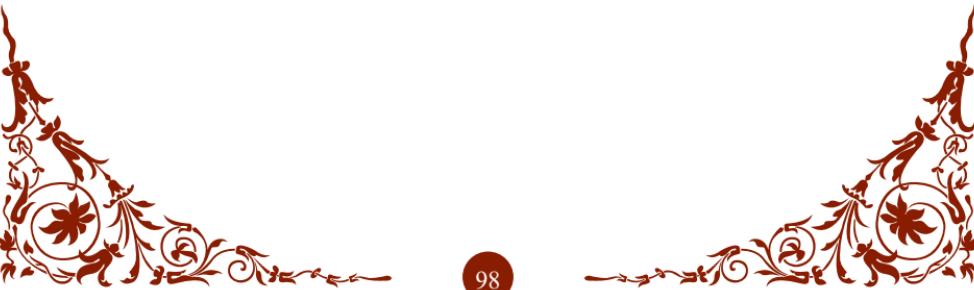
Милосърдието е пламък,
който не угасва в сърцето на учителя.

93

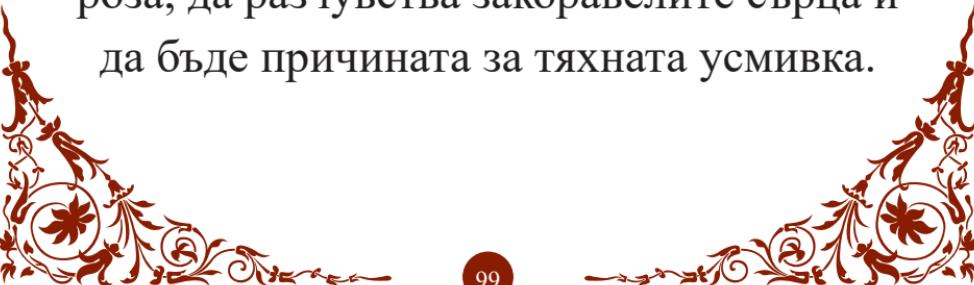
Учител на когото му липсват чувства като
милосърдие и състрадание, е най-голямото
наказание за човечеството.

94

Както най-грубият и арогантен човек,
се трогва и усмихва пред прекрасните
розови градини, така и учителят, който е
пътеводител за хората трябва да бъде като
роза, да разчуства закоравелите сърца и
да бъде причината за тяхната усмивка.

Най-важното, на което учителя трябва
да обърне внимание, е да знае, че
недостатъците са от него самия,
а успеха от Аллах.

Учителят трябва да счита професията си за голямо благо и проява на милостта на Всемогъщия към него. В знак на благодарност той трябва да счита като свой дълг да обезпечи духовно-материалните нужди на учениците си.

За учителя понятия като “аз” и
“претенции” трябва да бъдат заменени с
“любов” и “взаимно разбиране”.

98

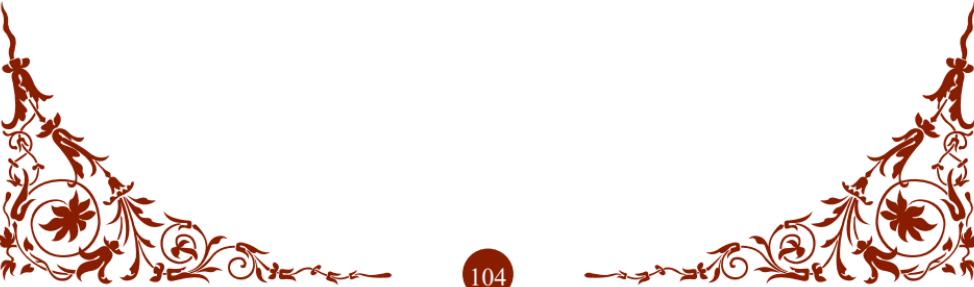
Животът на един учител, трябва да бъде изпълнен с искреност и далеч от изяви, а целта в работата му, да бъде служене по този път.

99

Всеки нов ден е празна страница в календара на нашия живот. Пред теб стои възможността да попълниш тази страница по най-добрая начин.

100

Учителят трябва да изживява
всеки един миг с учениците си, сякаш,
че е последния в живота му и да бъде с
чувство на благодарност и
възхвала на Създателя.

101

Всяко дете на този свят се нуждае от доброто възпитание на родители и учители. А в отвъдния живот, родителите и учителите ще имат нужда от дуата и текущата милостиня (садака джария) на децата, които са възпитали.

Няколко житейски наставления от най-прекрасните ръководства за възпитание: Свещения Коран и сунната на Мухаммед (с.а.с.)

Най-прекрасните слова са словата на Аллах (дж.дж.).

Най-прекрасният път е пътят на сунната на Мухамед (с.а.с.).

Таквата (богобоязънта) е най-сигурното убежище.

Най-достойният зикир е споменаването на Аллах (дж.дж.).

Най-прекрасните разкази са разказите на Корани Керим.

Следването на пророците, е пътят на напътствието.

Най-добрата наука е тази която се е превърнала в познание.

*Малкото имущество което е придобито с благодарност
към Аллах (дж.дж.) е по-достойно от многото
имущество без признателност към Него.*

Най-лошото оправдание е в момента на смъртта.

*Най-лошото разкаяние, е разкянието в
денят на възмездиято.*

Лъжата е най-големият грях.

Смирената душа е най-голямото богатство.

Най-прекрасният иман е този който е завладял сърцето.

Парите на които не се е давало зекят и садака, в денят на възмездietо ще бъдат позор за притеjжателят им.

Най-лошата печалба, е печалбата от лихва.

Пари от които не се дават зекят и садака, ще бъдат позор във вечния свят.

Най-мрачната слепота е заблудата след като е намерен правилния път.

Най-лошата слепота е слепота на душата.

Да станеш причина за някой, който да поеме истинския път е по-добре от всичко на света. Да бъдеш причината за постигане на правия път е резултат от възпитанието на душата.

Всеки един вид разочителство е лошо, но най-лошото е разочителството на хора.